

Boerderijnummer	3.2.075
Erfnaam	Erve BerendWilbers
Oudste vermelding	1674
Afgebroken	ca 1742, was gelegen nabij Nijhuis en Scholten a/d Herikerweg

Historie en bewoning boerderij

Vanaf 1674 wordt in de oude registers het erve Berent Wilbers of Proots/Praats genoemd, veelal in de volgorde Nijhuis (3.2.170) en de Schoolte (3.2.190), Berent Wilbers, Vinkert (3.2.160), danwel andersom. Dit geeft aanleiding te veronderstellen dat dit erve op of nabij de plaats van het huidige JanNiehoes heeft gelegen. Na omstreeks 1742 is het erf weer verdwenen.

Aannemend dat deze Berent Wilbers, de Berend Wilbers was, die vermoedelijk afkomstig van Groot Wilbers (3.2.070), één zoon had en in 1712 was overleden, is de historie van dit erf grofweg na te gaan.

In 1674 werd het erve voor het eerst genoemd bij de bepaling van de vergoeding voor de schade geleden in de Munsterse oorlog (Bommen Berend). Berent Wilbers ontving toen 15 gulden schadevergoeding.

In het vuurstedenregister van 1682 wordt Berent Wilbers aangeduid als “pretendert pauper” (*voor hem en zijn arm kint*). Ook in 1683 was dit niet anders: “Berent Wilbers de oude en de jonge” hadden toen “uyt den armen middelen genooten”. Blijkbaar was de vrouw van Berent al jong overleden: er was toen 1 kind en verder alleen wist Berent de boerderij niet uit te bouwen. Het kind (de jonge Wilbers) zal Arend Wilbers geweest zijn. Deze Arend (†1704) trouwde in 1690 met Hillen Scholten, dochter van Hermen Scholten van het nabijgelegen de Schoolte. Zij kregen 1 dochter Hermtjen (*1690) en nog een kind (*1691) dat echter direct overleed. Toen Hillen omstreeks 1696 overleed, hertrouwde Arend met Trijntjen Grimelinck, dochter van Willem Grimelinck. Uit dit huwelijk werd zoon Hendrick (*1697), geboren die in 1721 zou trouwen met Jenneken Klaassens in Enter. Met de volwassen en getrouwde zoon in huis gingen de zaken op erve Berent Wilbers beter: in 1701 kon er zoutgeld worden betaald en in 1706 betaalde Berent Wilbers net als zijn burens (Nijhuis, Scholtes, Vinckers) 6 gulden vuurstedengeld.

Nadat Arend in 1704 was overleden, hertrouwde Trijntjen in 1705 met Gerrit Smalbruggen, weduwnaar uit Rijssen. Gerrit werd vermoedelijk naderhand als Gerrit Wilbers aangeduid.

Ondertussen in 1707 trouwde Arend's dochter Hermtjen op 16-jarige leeftijd met Hendrick ten Spooler, zoon van Jan Spooler uit het Deldener Broek. Dit paar kreeg 5 kinderen: Jan (*1709), Arent (*1711) die jong overleed, Helle (*1712), Arent (*1714) en Berend (*1717). Ook Hendrick werd bij de geboorte van zijn kinderen al als Hendrick Wilbers aangeduid.

In 1719 verkochten Hendrick (Spooler) en Harmken (Hermtjen) Wilbers voor 71 gulden aan Geerd Loker “*een stukken bouwland groot ½ scheppel gesaay gelegen bij het Looker*”.

Verder: “*Ook in 1719 kopen zij van de Hoog Welgeb. Heere Joan Philip Christoffer van Keppel Heere van Stoevelaer een stukken hofland, sijnde vrij en allodiaal, waarop tegenswoordig en voor lange desselfs halve schoppe is staende en eerder door desselfs schoonvader als pagter gebruickt is*”.

In het hoofdgeldregister van 1724/1725 duikt de naam Gerrit Wilbers op (vermoedelijk Gerrit Smalbruggen).

Omstreeks 1740 gingen de zaken minder goed: *In 1740 verleent Jan Kistemakers nu Volkerink en vrouw Henderikjen ten Thije een versettinge van f 55,- aen Hendrik en Harmken Wilbers met als onderpand een stuk bouwland het Protes Stucke of Protes-Nije genaemt groot 6 schepel gesaay gelegen aen het hecke van Imminck en met den enden aen den Helle-wegh.*

De familie Wilbers was echter een paar jaar later “*weghegaen sonder weder te komen*”. Het stukje land verviel aan Kistemaker.

Bij de volkstelling van 1748 komt het erve BerentWilbers niet meer voor; het verpondingsregister van 1751 vermeldt: “*Proots of Berend Wilbers plaats is verkoft en verdeelt*” en het vuurstedenregister van 1752 geeft tenslotte m.b.t. het vroegere erve Berent Wilbers aan: “*Geen wooninge also het huis voor jaeren afgebrooken en de landerijen verspilt*”. In 1751 werden ook enkele nieuwe eigenaren van Proots of Berend Wilbers vermeld: Wolter Knaape, Loker nu Slag Jan, De Kerke te Markel (bij de Scholmanse in gebruik), Scholmanse of nu Gerrit Wilbers (op Groot Wilbers 3.2.070).

Nadat het erve Berent Wilbers was verdwenen kwam er nabij deze plaats toch nog enige bewoning voor. Bij de volkstelling van 1748 wordt na “Nijhuys plaatse” en voor “De Schollerije” genoemd “Het plaatsien van Gerrit op de Graeven” met de bewoners Gerrit en Aeltien en Jan en Aeltien. In een register (1749-1756), waarin werd

aangegeven het onroerend goed waarover geen belasting werd betaald, wordt voor "*Gerrit op Grafen om Goddes wijlle*" vermeld dat er helemaal niets werd betaald. In 1750 bleek Gerrit op den Graven "*uyt den armenstaat*" te genieten. Hierna wordt hij niet meer genoemd.